

Strålebehandling før operation af kræft i endetarmen

Denne skriftlige information er et supplement til vores mundtlige information om behandlingen. Her får du oplysninger om stråleterapi ved kræft i endetarmen.

Lokal fremskreden kræft i endetarmen kan behandles med henblik på at gøre dig rask. Operation er nødvendig for at fjerne kræftknuden.

Vi anbefaler en behandling med stråleterapi før operationen, fordi vi forventer, at kræftknuden skrumper af strålebehandlingen, så den nemmere kan fjernes ved operationen efterfølgende. Vi ved desuden, at strålebehandling mindsker risikoen for, at sygdommen kommer igen.

Du kan bruge denne information til at få overblik over den behandling, vi anbefaler. Dine pårørende kan også have glæde af at læse informationen, så de bedre kan støtte dig i dine overvejelser.

SÅDAN FOREGÅR BEHANDLINGEN

Vi vil give 5 strålebehandlinger mod kræftknuden og de omkringliggende lymfeknuder. Strålebehandlingen gives hver dag i en uge – altså en gang om dagen på alle hverdage.

Der er afsat 15 minutter til dig hver dag til strålebehandlingen.

CT- og MR-skanning inden behandling

For at vi kan planlægge og udføre din strålebehandling bedst muligt, er det nødvendigt, at du gennemfører en ny CT-skanning og oftest også en MR-skanning.

I forbindelse med CT-skanningen, får du tegnet streger på huden og sat små klistermærker på. Streger og klistermærker bruger vi til at lejre dig til strålebehandlingen. Det er vigtigt, at de ikke forsvinder under behandlingsforløbet. Stregerne forsvinder ikke ved brusebad, men kan forsvinde, hvis du smører området med creme.

Samtale med sygeplejerske ved hver behandling

Under forløbet med de 5 dages strålebehandling har du mulighed for at tale med en sygeplejerske hver dag. Sygeplejersken vil spørge dig til, om du oplever bivirkninger ved behandlingen.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG

Tøm blæren lige inden hver behandling

Det har betydning ved behandlingen, at din blære ikke er fyldt. Gå derfor på toilettet og lad vandet lige inden strålebehandlingen, så blæren er tømt.

BIVIRKNINGER

Strålebehandling påvirker ikke kun kræftcellerne, men også kroppens raske celler. Den påvirkning betyder, at der kan forekomme bivirkninger. Vi forventer ikke at se alle bivirkninger hos dig, og vi kan ikke på forhånd udelukke andre bivirkninger end dem, der er nævnt herunder.

De fleste patienter oplever ikke væsentlige bivirkninger i starten af behandlingen. Bivirkningerne tager til efterhånden og vil oftest først kulminere cirka 2 uger efter endt strålebehandling. Herefter vil bivirkningerne hurtigt aftage.

Hyppe bivirkninger ved strålebehandling

- **Træthed.** Du vil kunne opleve træthed og et behov for at sænke tempoet.
- **Nedsat appetit.** Din behandling kan medføre, at du har mindre appetit.
- **Diarré.** Du kan få diarré på grund af strålebehandlingen. Vi giver dig information om, hvordan du skal forholde dig i tilfælde af diarré.
- **Blære.** Strålebehandlingen kan genere slimhinden i blæren. Disse gener kan vise sig form af hyppigere vandladning, eventuelt svie ved vandladning og øget vandladningstrang. Det er

vigtigt, at du drikker 1½-2 liter væske i døgnet, så din urin ikke bliver for koncentreret.

- **Hudgener.** Behandlingen kan medføre, at huden i det bestrålede område bliver rød, irriteret og kløende. Det kan fx være huden mellem balderne, omkring endetarmsåbningen, mellemkødet og for kvinders vedkommende skamlæberne og slimhinden i skeden. Generne kan lindres med creme, så spørg i afdelingen ved behov. Vi råder dig til at undgå karbad, svømmehal og havbad, så længe du er i strålebehandlingsforløb. Undgå solbadning og solarium på det behandlede område i op til 1 år efter endt strålebehandling for at undgå pigmentforandringer.

Sene eller varige bivirkninger

Strålebehandling kan medføre bivirkninger, der kommer lang tid efter, at behandlingen er afsluttet. De kan opstå 3 måneder efter sidste behandling eller flere år efter endt behandling.

- **Blære.** Du kan få trang til at lade vandet hyppigere end tidligere. Enkelte får problemer med at kontrollere vandladningen.
- **Tarm.** Dit afføringsmønster kan ændre sig, enten i form af hyppigere og tyndere afføring, eller som tendens til forstoppelse. Enkelte kan få problemer med at kontrollere afføringen. I sjældne tilfælde kan der opstå sammenvoksninger af tarmen med risiko for tarmslyng eller dannelse af kanaler mellem tarm, skede og blære.
- **Hud.** Din hud vil være mere sart og tør. Du kan få blivende pigmentforandring i det strålebehandlede område.
- **Samliv og seksualitet.** Din lyst til seksuelt samvær kan blive påvirket. Dette kan skyldes, at du er i en både fysisk og psykisk belastet situation.
- **Rejsning hos mænd.** Strålebehandlingen før operation kan give anledning til problemer med rejsning hos mænd.
- **Tørhed i skeden hos kvinder.** Efter endt strålebehandling vil en del kvinder føle, at skedens størrelse og evne til at blive fugtig er anderledes end før behandlingen. Du kan føle, at det gør lidt ondt, når du genoptager det seksuelle samliv. Det er en god idé at bruge glidecreme.

Ved samleje skal din partner bruge kondom, indtil slimhinden i din skede er helet op.

Fortæl os om bivirkninger

For at vi kan forebygge og behandle eventuelle bivirkninger, er det vigtigt, at du oplyser os om de gener, du oplever. Hvis du får uacceptable bivirkninger, kan du komme ud for, at vi må udsætte eller afbryde din behandling.

VÆR SÆRLIGT OPMÆRKSOM PÅ

VIGTIGT: Kontakt os ved diarré eller smerter

Du skal kontakte os under strålebehandlingen og de efterfølgende 14 dage, hvis du får:

- diarré med mere end 3-4 afføringer mere, end du plejer
- svære mavesmerter.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Stråleterapien

Tlf. 97 66 15 41

Mandag – fredag 8.00 – 15.00